

การรบกับ “โควิด-19” คือการวิ่งมาราธอน

ในระยะ 3 เดือนที่ผ่านมา ทุกประเทศทั่วโลกกำลังประสบกับปัญหาการแพร่ระบาดของโรคที่เกิดจากการติดเชื้อโคโรนาไวรัสสายพันธุ์ใหม่ เรียกกันว่า ไวรัสโคโรนา 2019 หรือเชื้อโควิด-19 ซึ่งทำให้ผู้ป่วยมีอาการของระบบทางเดินหายใจคล้ายกับโรคไขหวัดใหญ่ จนถึงวันที่ 20 เมษายน 2563 มีรายงานผู้ป่วยทั่วโลกรวมกันกว่า 3 ล้าน 3 แสนราย และมีจำนวนผู้เสียชีวิตมากกว่า 157,000 ราย ประเทศที่ประสบปัญหารุนแรงที่สุดคือ สหรัฐอเมริกา ซึ่งมีรายงานผู้ป่วย 723,605 ราย และผู้เสียชีวิต 34,203 ราย ส่วนในประเทศไทย มีรายงานผู้ป่วย 2,792 ราย และผู้เสียชีวิต 47 ราย ก่อให้เกิดผลกระทบทางสังคม เศรษฐกิจอย่างรุนแรง ผลกระทบดังกล่าว นอกเหนือจากจำนวนผู้ป่วยและผู้เสียชีวิตที่เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วแล้ว โรคโควิด-19 ยังกระทบต่อการดำรงชีวิตประจำวันอย่างไม่เคยเป็นมาก่อน อาทิ เครื่องบินโดยสารหยุดบิน ประชาชนถูกห้ามเดินทางเข้าประเทศ ศูนย์การค้าและสถานบันเทิงถูกปิด คนถูกกักตัว เกิดการกักตุนสินค้า และอื่นๆ อีกมากมาย ตัวเลขรายงานผู้ป่วยและผู้เสียชีวิตยังเพิ่มขึ้นทุกวันถือเป็นภาวะฉุกเฉินด้านสาธารณสุขที่ทุกประเทศต้องดำเนินการป้องกันและควบคุมให้ได้ผล

เป้าหมายหลักในการควบคุมโรคโควิด-19 คือการป้องกันไม่ให้ผู้ติดเชื้อแพร่โรคไปยังบุคคลอื่น โดยเน้นให้ประชาชนป้องกันตนเองด้วยการสวมหน้ากากอนามัย การล้างมือบ่อยๆ การหลีกเลี่ยงที่ชุมนุมชน และหลีกเลี่ยงการอยู่ใกล้ชิดกับผู้เจ็บป่วยหรือผู้ที่มีประวัติเดินทางมาจากพื้นที่เสี่ยง ขณะเดียวกัน ผู้ที่เจ็บป่วยก็ให้มีบริการรักษาพยาบาลอย่างทั่วถึงด้วยมาตรการทางการแพทย์ที่

ปลอดภัยในสถานพยาบาลที่มีการป้องกันการแพร่เชื้ออย่างเคร่งครัด ร่วมกับการติดตามเฝ้าระวังหรือการกักกันผู้ที่มีประวัติสัมผัสเชื้อ

การควบคุมโรคโควิด-19 เป็นเรื่องที่ต้องดำเนินการให้ได้ผลอย่างต่อเนื่อง เสมือนกับการวิ่งมาราธอนโดยมีเป้าหมายคือ ต้องเข้าเส้นชัยเพื่อประกาศชัยชนะ สิ่งสำคัญคือ การวิ่งอย่างมีสติ ซึ่งหมายถึงการดำเนินการอย่างมีหลักวิชาการตามสถานการณ์ ข้อมูลระบาดวิทยา และตามบริบททางวัฒนธรรมของประเทศ โดยมุ่งเน้นให้เกิดพฤติกรรมความร่วมมือประชาชนตามมาตรการหลักคือการสวมใส่หน้ากากผ้าทุกครั้งที่ออกจากบ้าน การล้างมือบ่อยๆ และการรักษาระยะห่างระหว่างบุคคล

การวิ่งอย่างต่อเนื่องคือ การดำเนินมาตรการเชิงรุกให้ครอบคลุมทุกพื้นที่ ทุกเรื่องสำคัญ เช่น เฝ้าระวังเชิงรุกและควบคุมโรคทันที ทันเวลา (real-time) ตรวจชันสูตรโรคเพื่อค้นหาผู้ป่วยและผู้ติดเชื้ออย่างเข้มข้นให้ครอบคลุมทุกพื้นที่ โดยมีการคาดการณ์และพยากรณ์การแพร่ระบาดทั้งในระดับพื้นที่และระดับประเทศ เพื่อการเพิ่มหรือลดหย่อนมาตรการตามสถานการณ์ ทุกพื้นที่ต้องเตรียมแผนรองรับ มีคน มีอุปกรณ์และทรัพยากรพร้อม สามารถรองรับกับสถานการณ์ที่เลวร้ายที่สุดได้

การวิ่งมาราธอนไม่ใช่วิ่ง 100 เมตร บางช่วงต้องเร็ว บางช่วงอ้อมแรง วันนี้และภายภาคหน้า อย่างน้อย 2 ปี เชื้อโควิด-19 ก็อาจจะยังคงอยู่ มนุษย์ต้องปรับให้อยู่โดยไม่ต้องรับผลกระทบจากเชื้อโรค ถือว่าต่างคนต่างอยู่เพียงป้องกันไม่ให้คนกับเชื้อโรคมาร่วมกัน ไม่ว่าจะด้วยความตั้งใจหรือความบังเอิญ

สิ่งสำคัญที่สุดในวันนี้คือป้องกันการติดต่อและแพร่เชื้อ ควบคุมโรคให้เร็วที่สุด และป้องกันกลุ่มเสี่ยงและประชาชนทั่วไปให้ปลอดภัยจากการติดเชื้อ

การวิ่งที่มาราธอนมีความสุขคือการวิ่งที่สามารถมองวิวข้างทางได้ ซึ่งในกรณีของการควบคุมโรคโควิด-19 ก็ต้องให้สังคมรอบข้างมีความสงบ ราบรื่น เช่น สามารถเปิดให้ภาคธุรกิจเริ่มเดินหน้า โดยควบคุมไปกับการประเมินความเสี่ยง และปรับมาตรฐานของบริการให้เป็นไปตามแนวปฏิบัติที่ปลอดภัยจากการแพร่ระบาดของโรค เช่น การตรวจวัดไข้ การเว้นระยะห่างบุคคล การควบคุมให้ผู้เกี่ยวข้องทุกภาคส่วนสวมหน้ากากอนามัยอย่างกว้างขวาง ทุกคนต้องช่วยกันเฝ้ามองและเคารพในกฎเกณฑ์ กลุ่มเสี่ยงต้องแยกตัวอยู่กับบ้าน ผู้ออกนอกบ้านก็ต้องคำนึงถึงคนในบ้านไม่นำโรคไปให้กับผู้สูงอายุ หากประชาชนไม่สามารถดำเนินการตามมาตรฐานบริการที่

กำหนด ก็ต้องควบคุมด้วยมาตรการทางกฎหมาย ทั้งนี้จะต้องให้ประเทศชาติอยู่ในภาวะสมดุลระหว่างความมั่นคงทางเศรษฐกิจกับความปลอดภัยจากโรคร้าย เพราะหากปล่อยให้เป็นไปตามวิถีปฏิบัติเดิม ๆ ก็ควบคุมโรคไม่ได้ แต่ถ้าต้องการให้โรคหมดไปโดยการปิดบ้านปิดเมือง เศรษฐกิจของประเทศก็คงอยู่ในภาวะลำบาก จึงต้องมีกระบวนการเชิงนโยบายที่ชัดเจนว่า จุดสมดุลดังกล่าวมีสภาพอย่างไร

ปัญหาโรคโควิด-19 คงจะอยู่ในสังคมไทยและสังคมโลกไปอีกนาน เหมือนกับการวิ่งมาราธอนระยะไกลที่ทุกคนต้องพยายามวิ่งไปให้ถึงเส้นชัยโดยปลอดภัยและมีความสุข เป้าหมายสำคัญที่อยู่ที่เส้นชัยคือการควบคุมการระบาดให้เหลือน้อยที่สุด และสังคมกลับสู่ภาวะการฟื้นตัวโดยเร็ว เพื่อนำไปสู่ภาวะที่ประเทศชาติมั่นคง ประชาชนมั่งคั่ง และสังคมยั่งยืน

นพ. รุ่งเรือง กิจผาติ
บรรณาธิการ